

SUMMARY

Museum changes and training needs

Ivo Maroević

Envisaged are the following processes changing the museum world: further development of classical museums, museums as a part of heritage systems within historic or natural sites and historic cities, open air museums, museums as cultural information centres, museums as places of happening not only visiting, the museum movement, processes of museum orientation from object to idea etc. Tasks of basic and permanent museum training (education) are analysed. The Basic education has to be oriented towards knowledge and skills in museum work. Permanent education is to follow up changes by: improving acquired knowledge, recycling knowledge to a new quality, providing new knowledge.

Changing needs for training are oriented towards: the understanding of permanent change in the museum's physical, social and intellectual environment (new facilities, new possibilities, new requests), methods and tools of integrating museum and the social environment (museum pedagogy, public relations, museum marketing) and integrated use of cultural and natural heritage (identification of values, stratification of meanings).

Responsibilities of individuals, institutions, local and state authorities and international organisations in permanent training are strongly emphasized. Two levels of training needs are recognizable. Individual museum needs depend on the kind of museum, its tasks and territory and its position in the museum world. General museum needs are obvious in improvement knowledge, updating of skills and permanent application of new technology in museum work. Finally, all efforts are directed towards dynamic training programmes, various possibilities of training offers, integrating of resources and international cooperation.

PRIJELOM – NOVI PUTOVI
MUZEJSKE POLITIKE U SREDNJOJ
EUROPI

Ralf Čeplak

Konferencija u Beču (13., 14., i 15. rujna 1990.)

rilikom otvaranja bivših socijalističkih granica, odnosno na prijelomu s prošlošću u istočnoj Europi, austrijsko je Savezno ministarstvo za znanost i istraživanje organiziralo konferenciju na koju su bili pozvani direktori muzeja i voditelji odjela iz susjednih država, i to od Krakowa do Bukurešta. Iz Ljubljane nas je bilo šest.

Konferenciju je s pozdravnim govorom otvorio savezni ministar dr. Erhard Busek, a uvodni je referat održao dr. Johann Marte (nadležan za muzeje). Bio je naslovljen »Nove tendencije razvoja u saveznim muzejima: sponzorstvo, marketing i mogućnosti odlučivanja o profitu«. Upoznao nas je s novim saveznim zakonom (prihvaćen 27. travnja 1989.), koji i muzejima dozvoljava i omogućuje tržišno poslovanje. Trgovati mogu svojim prostorima (u smislu iznajmljivanja za prijeme, snimanja...), kopijama muzealija, plakatima, razglednicama, suvenirima, video-kasetama i sličnim, što je u neposrednoj vezi s djelatnošću saveznih muzeja, no muzealije se ne smiju prodavati. Tako ostvarenim profitom mogu raspolagati prema vlastitoj volji. Jednogodišnja iskustva su se pri tome pokazala kao veoma pozitivna. Razumije se da se austrijski muzeji međusobno razlikuju kako po broju posjetilaca tako i po ostvarenoj dobiti. U tome svakako vodeću ulogu ima Kunsthistorisches Museum u Beču.

Na taj način muzeji postaju aktivni partneri privrede. Porezne olakšice (do 10 posto) omogućavaju i potiču kulturno sponzorstvo. Tako inicijative dolaze od strane muzeja, kojima financijska pomoć poduzeća omogućava organiziranje atraktivnih izložbi (kao plod rada muzealaca i sponzorske pomoći), privlače brojnu domaću i inozemnu publiku, koja u obliku turizma (uslužne djelatnosti, hoteli...), takozvanog kulturnog turizma znatno pridonosi privredi. Ne začuđuje da je Beč u europskoj godini turizma najposjećenija metropola, jer ima što ponuditi posjetiocima. Samo za vrijeme našeg boravka tih dana nabrojio sam tri otvorenja zanimljivih izložbi.

Što se tiče sponzorstva u kulturi općenito (teatar, kinematografi, opera, balet...) muzeji su sa 16 posto sponzorstva pri vrhu.

U nastavku konferencije sudionici su se priključili jednoj od radnih grupa. Teme radnih grupa su bile sljedeće:

1. Budući zadaci tehničkih muzeja,
2. Europska narodna umjetnost – koncept za doprinos etnologije (Volkskunde) svjetskoj izložbi. Beč – Kittsee 1994./95. i Budimpešta 1995.,
3. Prirodoslovni muzeji u političkom kontekstu,
4. Nova organiziranost kazališnih zbirki i muzeji u srednjoj Europi,

5. Grafike – srednja Europa,
6. Avangarde u srednjoj Europi. Sličnosti i razlike,
7. Narodne galerije kao nosioci individualnih i zajedničkih tradicija. Njihova uloga jučer i danas,
8. Austrijski istraživači i kolekcionari – doprinos Austrije etnološkim istraživanjima na neeuropskim kontinentima.

Priključio sam se radu druge i osme radne grupe. Ideja o oživljavanju kulturne suradnje na planu muzealstva rođena je zapravo prilikom planiranja svjetske izložbe Expo '95., koja će se 1995. godine odvijati istovremeno u Beču i u Budimpešti. Još u 19. stoljeću svjetske su izložbe imale značajnu ulogu i na području etnologije. Godine 1994./95. će biti i godine znamenitih etnoloških jubileja, koje ne bi trebalo zanemariti. Austrijski muzej za nacionalnu etnologiju (Volkskunde) 1994.–95. godine slavit će svoju 100. obljetnicu. I nacionalna etnologija (Volkskunde) je bila prije 100 godina institucionalno etablirana. Također se 1984. godine rodio pojam narodna umjetnost (Volkskunst), koji je odredio Alois Riegel.

U okviru radne grupe za nacionalnu etnologiju osnovali smo odbor za pripremu zajedničkog projekta – izložbe pod nazivom *Europska narodna umjetnost*. Na čelu odbora se nalaze dr. Klaus Beitzl, direktor Bečkog muzeja za nacionalnu etnologiju i dr. Tomas Hoffmann, generalni direktor Etnografskog muzeja u Budimpešti. Izložba će najprije biti u dvorcu Kittsee u blizini granice sa Slovačkom. Taj dio Austrije je do nedavno bio prilično na periferiji zbivanja i dosta zapušten, a s otvaranjem istočnih granica našao se na »vjetrometini«. Prije 15 godina dvorac Kittsee uređen je i otvoren, no potrebna mu je ponovna obnova i restauracija. Svjetska izložba je prilika da se dvorac do kraja uredi. Izložba *Europska narodna umjetnost* priredila bi se u dvorcu Kittsee od studenoga 1994. do ljeta 1995., a zatim bi se preselila u Budimpeštu. Koncept izložbe treba učiniti u okviru europske etnologije. Godine 1991. će se u Beču organizirati simpozij o istoj temi – *Europska narodna umjetnost*, a 1993. godine će još jedan simpozij biti održan u Budimpešti. Referati će kasnije moći postati sastavni dio kataloga izložbe.

Narodna umjetnost je opći europski fenomen i svrha izložbe je njegovo predstavljanje i objašnjavanje, a ne romantična vizualizacija narodne umjetnosti. Zanimljiv bi bio i kulturno-povijesni pregled narodne umjetnosti u Europi.

I u okviru osme radne grupe, koju je vodio prof. dr. Hans Manndorff, direktor bečkog Muzeja za neeuropske kulture (Voelkerkunde) dogovorili smo se o zajedničkoj izložbi o doprinosu europskih istraživača u spoznaji neeuropskih kultura. Godine 1995. izložba će biti u Beču, 1996. godine u Budimpešti, a 1997. godine u Ljubljani. Također će se u jesen 1991. organizirati simpozij, a rezultati rasprava će kasnije biti objavljeni u katalogu. Interesantno je iznenađenje koje je bilo vidljivo kada sam kolegama otkrio bogatstvo zbirki u SEM – Muzeju neeuropskih kultura, Grad Goričane kod Medvoda.

Na bazi ovih grupa i veoma konkretnih projekata dogovorili smo veoma intenzivnu suradnju.

Bečka konferencija je uspjela, no jasno je da ćemo konačnu ocjenu rezultata svih zajedničkih nastojanja moći dati za pet godina.

Primljeno: 15. 2. 1991.

Prijevod sa slovenskog jezika:

Lenga Kuliš

SUMMARY

A turning point: New ways in museum policies in Central Europe

Ralf Čeplak

In the middle of August 1990 a conference organized by the Austrian Federal Ministry of Science and Research took place in Vienna. The participants were museum directors and department heads of museums from the neighbouring countries. In his introductory paper the federal Minister spoke about sponsorship and marketing in museums and about the favourable experiences after the legislation of trade in museums was passed a year ago. The conference continued work in groups. The group on national ethnology started preparations for the exhibition *European popular Art*. The Museum of Non-European Countries – Grad Goričane is to take part in this and other projects of international cooperation.